

**Natuurtoets aanleg fietspad F252
Spijkenisse - Nieuw-Beijerland**

25 mei 2012

Natuurtoets aanleg fietspad F252 Spijkenisse - Nieuw-Beijerland

Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

Verantwoording

Titel	Natuurtoets aanleg fietspad F252 Spijkenisse - Nieuw-Beijerland
Opdrachtgever	Waterschap Hollandse Delta
Projectleider	D.B.W. van Ardenne
Auteur(s)	V.J. Wisgerhof
Tweede lezer	M.J. Schillemans
Uitvoering veldwerk	V.J. Wisgerhof
Projectnummer	1206849
Aantal pagina's	36 (exclusief bijlagen)
Datum	25 mei 2012
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Ruimtelijke Kwaliteit
Rhijnspoor 209
Postbus 6
2900 AA Capelle aan den IJssel
Telefoon +31 10 28 86 10 0
Fax +31 10 28 86 16 6

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R001-1206849VJW-nja-V02-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Samenvatting	9
2 Inleiding	11
2.1 Aanleiding en doel	11
2.2 Natuurwetgeving	11
2.3 Methode	12
2.4 Uitgangspunten	13
3 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten	15
3.1 Situatie en beoogde ontwikkeling	15
3.1.1 Ligging van de tracés	15
3.1.2 Huidige situatie	15
3.1.3 Beoogde ontwikkeling en gebruik	16
3.2 Soortverspreiding	18
3.2.1 Flora	18
3.2.2 Zoogdieren	18
3.2.3 Vleermuizen	19
3.2.4 Vogels	19
3.2.5 Amfibieën	20
3.2.6 Reptielen	20
3.2.7 Vissen	21
3.2.8 Dagvlinders	21
3.2.9 Libellen	21
3.2.10 Overige ongewervelden	22
3.3 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten	22
4 Toetsing Flora- en faunawet	23
4.1 Inleiding	23
4.2 Overzicht effecten	23
4.3 Toetsing aanwezige soorten	24
4.3.1 Inleiding	24
4.3.2 Vogels	24
4.3.3 Libellen	25
4.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	25

5	Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	27
5.1	Werkwijze	27
5.2	EHS Provincie Zuid-Holland	28
5.3	Toetsing effecten	31
5.3.1	Te toetsen criteria	31
5.3.2	Verlies van oppervlakte van EHS-gebied Deltawig/Voornse Zoom	31
5.3.3	Aantasting functionaliteit EHS door externe verstoring: permanent en tijdelijk	32
5.4	Conclusies toetsing EHS	32
6	Conclusies en aanbevelingen	33
6.1	Flora- en faunawet	33
6.2	Ecologische Hoofdstructuur	34
6.3	Planning en geldigheid	34
7	Literatuur	35

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart
2. Toelichting natuurwetgeving
3. Ontwerptekeningen van tracé 1
4. Ontwerptekeningen van tracé 2

1 Samenvatting

In tabel 1.1 staan de eindconclusies en consequenties van de natuurtoets naar de gevolgen van de aanleg van fietspad F252 zeer beknopt opgesomd. Voor een toelichting wordt verwezen naar het hoofdstuk Conclusies en aanbevelingen.

Tabel 1.1 Samenvatting conclusies

	Effecten	Nader onderzoek	Ontheffing of vergunning
<i>Flora- en faunawet</i>	Mogelijk effect op algemene broedvogels	Niet noodzakelijk	Niet noodzakelijk, mits uitvoering werkzaamheden buiten broedperiode (globaal van maart tot en met juli)
	Libellen Rivierrombout (tracé 1)	Niet noodzakelijk	Niet van toepassing, mits werken buiten de periode van half maart tot en met half augustus
<i>Ecologische Hoofdstructuur</i>	Aantasting in de vorm van oppervlakte verlies	Overleg met Bevoegd Gezag noodzakelijk	Afhankelijk van overleg met Bevoegd Gezag

Kenmerk R001-1206849VJW-nja-V02-NL

2 Inleiding

Waterschap Hollandse Delta is van plan een fietspad (F252) te realiseren tussen Spijkenisse en Oud-Beijerland, aan de buitenzijde van de dijk langs het Spui. Hiervoor zijn twee mogelijke tracés ontworpen. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurbeschermingswetgeving bij dit project en de wijze van toetsing hieraan.

2.1 Aanleiding en doel

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk gemaakt te worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In opdracht van Waterschap Hollandse Delta heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de realisatie van twee tracés voor het fietspad F252 tussen Spijkenisse en Oud-Beijerland aan de buitenzijde van de dijk langs het Spui. De onderlinge afstand tussen de twee tracés bedraagt maximaal circa 100 meter. Gedeeltelijk overlappen de tracés elkaar. De omvang en aspecten van de beoogde ingrepen zijn nader beschreven in hoofdstuk 3.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

2.2 Natuurwetgeving

De huidige natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten, waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro). De NB-wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de NB-wet noodzakelijk. In de Wro is de planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur*, vastgelegd. Toetsing hieraan vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurwetgeving is opgenomen in bijlage 2.

Nabij de tracés liggen de Natura 2000-gebieden "Oude Maas" en "Haringvliet". De afstand van de tracés tot deze Natura 2000-gebieden bedraagt respectievelijk circa 1.5 kilometer en 4.5 kilometer. Gezien de onderlinge afstand en de lokale aard van de realisatie en het gebruik van beide tracés worden negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden niet verwacht. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswetgeving 1998 is daarom niet nodig.

De tracés zijn gedeeltelijk gelegen in en beide nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Toetsing aan de EHS dient onderdeel te zijn van de plantoelichting die opgesteld zal worden voor de ruimtelijke orderingsprocedure. In dit rapport is een ecologisch-inhoudelijke toetsing beschreven. De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen, en dus ook voor beide tracés, is het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en faunawet aan de orde.

Samengevat zijn voor beide tracés de volgende natuurbeschermingsregimes van toepassing:

- Flora- en faunawet
- Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

2.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en / of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een oriënterend veldbezoek op 3 april
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Natuurtoets en soortgericht onderzoek ten bate van natuurtoets dijkversterking Spui-West [Tauw, 2010; Tauw 2011]

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in de tracés kunnen voorkomen of in hoeverre de locaties voldoen aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie ten aanzien van de aanwezige soorten soms niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

Op basis van het oriënterend veldbezoek, habitateisen van (strikt) beschermde soorten en het deskundigenoordeel wordt bepaald welke soorten daadwerkelijk in of nabij de tracés verwacht worden. De beoogde ontwikkeling is vervolgens getoetst op deze soorten.

2.4 Uitgangspunten

- Beide tracés zijn gelegen op het buitendijkse voorland van de dijk (zie bijlage 3 (tracé 1) en bijlage 4 (tracé 2))
- Het fietspad wordt niet verlicht
- Het fietspad is alleen toegankelijk voor fietsers, wandelaars, skeelers en skaters
- Het gebruik door bromfietzers en landbouwverkeer is niet toegestaan
- Het fietspad heeft een breedte van 3-3,5 meter
- Er wordt alleen buiten de gesloten periode voor werkzaamheden aan waterkerende dijken gewerkt; de werkperiode valt tussen april en oktober
- Binnen het voornemen vinden geen werkzaamheden plaats in watergangen en / of haar oevers

Kenmerk R001-1206849VJW-nja-V02-NL

3 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige staat en de toekomstige inrichting van de tracés en de verwachte beschermde soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

3.1 Situatie en beoogde ontwikkeling

3.1.1 Ligging van de tracés

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Beide tracés liggen in de kilometerhokken 82-425, 82-426, 83-426, 84-426, 425-84, 85-426, 86-426 en 86-427. De onderstaande figuur geeft de ligging van het plangebied en kilometerhokken weer.

Figuur 3.1 Ligging tracés (globaal begrensd)

3.1.2 Huidige situatie

De tracés liggen beide op Voorne-Putten in het buitendijks gebied langs de winterdijk aan het Spui. Globaal ligt de tracés van oost naar west tussen het spaarbekken Beerenplaat en de Hekelingseweg (pond naar Nieuw-Beijerland). De tracés passeren daartussen het dijkdorp Hekelingen.

De binnendijkse omgeving van de tracés wordt gekenmerkt door verspreid liggende bebouwing (voornamelijk boerderijen) en grote rechthoekige kavels die in gebruik zijn als landbouwgrond (zie figuur 3.2). Aan de binnendijkse zijde liggen verspreid langs het plangebied circa zes boerderijen (Aaldijk nummers 1 tot en met 4 en Schuddebeursdijk 11 tot en met 15). Deze zijn allen omrand met een erf en enkele hoge bomen, voornamelijk populieren.

Het buitendijkse grasland is grotendeels in gebruik als grasweide voor schapen. Het open grasland is voedselrijk en is structuur- en soortenarm. Op de graslanden zijn weidevogels en ganzen aangetroffen. De taluds van het Spui bestaan uit basaltblokken. Hierdoor is er geen sprake van een sterk ontwikkelde oevervegetatie. Onderaan de taluds staan in de ondiepe oever verspreid enkele kleine riet- en biezenvegetaties. In het grasland ten oosten van Hekelingen liggen enkele sloten nabij de tracés. De oevers lopen flauw af en zijn grotendeels vertrappt door vee. Deze oevers zijn gegroeid met een grasvegetatie. Ruigtes met onder andere Riet ontbreken langs deze oevers. Deze sloten staan onder getijdeninvloed van het Spui.

De tracés van beide fietspaden zijn geheel buitendijks gelegen, met uitzondering van de locaties waar ze aansluiten op de binnendijks gelegen Aalweg en Schuddebeursdijk. Deze aansluitingen bevinden zich nabij de Zanddijk, nabij de Drogendijk (alleen tracé 2) en nabij Hekelingen (zie bijlagen 3 en 4). De bebouwing nabij het tracé bestaat uit een historisch herenhuis, gelegen in het buitendijkse gebied ter hoogte Hekelingen (zie figuur 3.2). Nabij dit huis ligt in een klein buitendijks gebied wat onbereikbaar gemaakt is voor vee. Hierdoor is een ruige vegetatie ontstaan die doorloopt tot in een klein rietveld op de oever.

Het buitendijkse gebied is op dit moment toegankelijk voor wandelaars, als onderdeel van de "Wandelroute Puttenpad". In het open grasland van het plangebied is geen afgebakend en / of verhard wandelpad aanwezig. Slechts op enkele plaatsen is door vertrapping door vee een kaal pad ontstaan.

3.1.3 Beoogde ontwikkeling en gebruik

Beoogde ontwikkeling en gebruik

Waterschap Hollandse Delta wil een fietspad realiseren in het plangebied (zie figuur 3.1 en bijlagen 3 en 4). Het fietspad heeft een lengte van circa 4,3 kilometer en wordt 3-3,5 meter breed. Alleen fietsers, wandelaars, skeelers en skaters krijgen toegang tot het fietspad. Het gebruik door bromfietzers en landbouwverkeer is niet toegestaan. Het fietspad zal voornamelijk voor recreatieve doeleinden dienen. Om de realisatie van het fietspad mogelijk te maken wordt de vegetatie binnen het plangebied verwijderd en wordt het plangebied bouwrijp gemaakt. Vervolgens wordt een verharding aangelegd. Er wordt binnen het voornemen geen openbare verlichting toegepast.

Verschillen tracés

Voor het fietspad zijn twee mogelijke tracés ontworpen. Tracé 1 loopt kort langs de oevers van het Spui. Tracé 2 loopt langs de dijkvoet, eveneens aan de buitendijkse zijde. Gedeeltelijk overlappen de tracés elkaar.

De onderlinge afstand tussen de twee tracés bedraagt maximaal circa 100 meter. Gezien de geringe onderlinge afstand en de homogene inrichting van het buitendijkse gebied worden in deze rapportage de tracés tezamen getoetst aan hun effecten op (strik) beschermde soorten. Bij uitzonderingen op deze regel wordt daar expliciet melding van gemaakt.

In de toetsing aan de EHS worden de tracés wel afzonderlijk behandeld.

Figuur 3.2 Impressie van het plangebied van de tracés

3.2 Soortverspreiding

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermde) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd. In deze paragraaf zijn de aanwezige door de Flora- en faunawet beschermde soorten geselecteerd. Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

3.2.1 Flora

De tracés zijn gelegen in een open grasland. Het open grasland wordt gedomineerd door een dichte vegetatie van begraasd Engels raaigras. Hierin staan op enkele plaatsen Akkerdistel, Madeliefje, Brandnetel en Paardenbloem. Deze soortensamenstelling impliceert een voedselrijke bodem [Weeda et al, 2003]. Door de dominantie van deze algemene soorten en de voedselrijkheid van de bodem is het plangebied niet geschikt als standplaats voor beschermde vaatplanten.

De sloten nabij de tracés en de oevers van het Spui staan onder getijdeninvloed van het Spui. De tracés liggen in het algemene verspreidingsgebied van de Spindotterbloem (tabel 2-soort) [FLORON, 2012]. Deze soort is karakteristiek voor oevers in zoetwater getijdengebieden [Weeda et al., 2003]. De soort is niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Haar voorkomen kan echter niet op voorhand uit worden gesloten. Aangenomen wordt dat bij de werkzaamheden de oevers van sloten en watergangen niet beroerd worden, en dus buiten het plangebied van de tracés vallen. De Spindotterbloem wordt daarom in het vervolg van deze rapportage niet meegenomen.

3.2.2 Zoogdieren

Het plangebied is gelegen in het algemene verspreidingsgebied van de Noordse woelmuis en nabij het algemene verspreidingsgebied van de Waterspitsmuis (beide tabel 3-soorten) [VONZ, 2009; Mostert & Willemsen 2008]. Het voorkomen van andere beschermde grondgeboden zoogdieren wordt op basis van hun algemene verspreidingsgebied uitgesloten [VONZ, 2009; Mostert & Willemsen 1998].

De sloten nabij de tracés bieden in zeer geringe mate habitat voor de genoemde grondgeboden zoogdiersoorten. De oevers hebben geen ruige oeverbegroeiing met bijvoorbeeld Riet. Wel zijn de oevers door getijdenwerking drassig, en staan zij delen van de dag onder water.

Langs het dijktraject van Voorne-Putten langs het Spui is in 2009 soortgericht onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de Noordse woelmuis en de Waterspitsmuis [Overman & Van den Bosch, 2010]. Hierbij is ook het huidige plangebied en haar omgeving onderzocht. Dit onderzoek toont aan dat (strikt) beschermde grondgeboden zoogdieren niet voorkomen langs het Spui op Voorne-Putten [Overman & Van den Bosch, 2010].

Het onderzoek is uitgevoerd in november 2009. Soortgericht onderzoek naar strikt beschermde (tabel 3-) soorten heeft een juridische houdbaarheid van drie jaar. Op basis van het uitgevoerde onderzoek uit 2009 [Overman & Van der Bosch, 2010] wordt het voorkomen Noordse woelmuis en de Waterspitsmuis in het huidige plangebied uitgesloten.

3.2.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld.

In de wijde omgeving komen verschillende soorten vleermuizen voor [Mostert & Willemsen, 2008]. Binnen de tracés staan geen bomen en / of gebouwen. Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de tracés is daarom uitgesloten. Het historische herenhuis nabij Hekelingen biedt geschikt habitat voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten. Het pand ligt buiten het plangebied; op deze locatie buigt het fietspad af tot over de dijk. Vliegroutes van en naar deze potentiële verblijfplaats zijn niet uit te sluiten. De watergangen nabij de tracés hebben mogelijk een functie als vliegroute en / of foerageergebied voor vleermuizen.

De potentiële verblijfplaats bevindt zich buiten de tracés. De foerageergebieden en de vliegroutes blijven onaangetast. Er wordt geen openbare verlichting aangelegd. De werkzaamheden vinden alleen overdag plaats. Vleermuizen zijn dan inactief. Het is daarom op voorhand uit te sluiten dat het voornemen een negatief effect heeft op vleermuizen.

3.2.4 Vogels

Algemeen

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). Daarnaast is de vaste verblijfplaats (en functionele omgeving) van een klein aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (vogelsoorten uit categorie 1 tot en met 4). Een derde groep vogels geniet alleen jaarronde bescherming wanneer sprake is van 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' (categorie 5-cogelsoorten).

Voorkomen vogelsoorten uit categorie 1 t/m 5

Jaarrond beschermde vogelsoorten hebben vaste rust- en verblijfplaatsen in bossen en / of bosschages, gebouwen en / of steile zandoevers. De tracés bieden geen geschikt habitat voor jaarrond beschermde vogelsoorten [SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002].

De populieren bij de boerderijen zijn geschikt als broedlocatie voor Buizerd (categorie 4 vogelsoort) Buizerd. Op basis van soortgericht vogelonderzoek uitgevoerd in 2010, behoort dit nest toe aan de Zwarte kraai (categorie 5 soort) [Tauw, 2010]. Niet kan uitgesloten worden dat deze tussentijds is ingenomen als verblijfplaats van een Buizerd. Deze nesten zijn vanaf de tracés zichtbaar. Exemplaren van deze soort zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek.

Op het voorkomen van jaarrond beschermde vogelsoorten in de binnendijks gelegen boerderijen wordt niet ingegaan. Tussen deze locaties en het plangebied ligt de dijk en een doorgaande weg. Omdat hierdoor effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten worden deze vogelsoorten niet verder behandeld.

Algemene broedvogels

Het open grasland van het plangebied biedt een geschikt habitat voor weidevogelsoorten zoals de Kievit, Tureluur en de Scholekster. De (begroeide) oevers langs Spui beiden geschikt habitat voor algemene broedvogels als Fuut en Meerkoet.

3.2.5 Amfibieën

Het plangebied is gelegen binnen het verspreidingsgebied van de Rugstreeppad (tabel 3-soort) [Herder et al., 2009]. Voor de overige tabel 2- en tabel 3-soorten ligt het plangebied buiten het Nederlandse verspreidingsgebied [Herder et al., 2009]. Deze soorten worden niet verder behandeld.

In het voorjaar van 2010 is voor de dijkversterking langs het Spui nader onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de Rugstreeppad [Tauw, 2010]. Hierbij zijn delen van het huidige plangebied onderzocht op het voorkomen van de Rugstreeppad. De Rugstreeppad is niet aangetroffen in of nabij het plangebied tijdens dit onderzoek.

In de delen van het plangebied die niet in 2010 onderzocht zijn bevindt zich geschikt habitat voor de Rugstreeppad. Deze geschikte locaties bestaan uit de vertrapte, kale oevers van de sloten [Creemers et al., 2009]. Geschikte (winter)rustlocaties kunnen zich in het dijktalud bevinden. Tijdens de werkzaamheden kunnen zich plassen vormen in de sporen van de werkgang. Deze ondiepe plassen kunnen als voortplantingswater worden gebruikt door de Rugstreeppad.

De roep van de Rugstreeppad is tijdens kooractiviteit door de mens tot op meer dan een kilometer te horen [Creemers et al., 2009]. Onder gunstige omstandigheden (veel kooractiviteit, weinig omgevingsruis) is de roep door de mens tot op ongeveer 3 kilometer afstand te horen [Creemers et al., 2009]. De delen van het plangebied waar geen onderzoek naar de Rugstreeppad is uitgevoerd bevinden zich op een afstand van maximaal 500 meter vanaf gebieden waar nader onderzoek naar deze soort heeft plaatsgevonden [Tauw, 2010]. Door het open landschap wordt aangenomen dat de roepen van de één tot meerdere rugstreeppadden vanaf deze niet onderzochte delen alsnog vanaf de onderzochte delen hoorbaar zijn. Omdat rugstreeppadden tijdens het soortgerichte onderzoek van 2010 [Tauw, 2010] niet zijn waargenomen wordt hun voorkomen in en nabij de tracés uitgesloten.

3.2.6 Reptielen

Het plangebied ligt zich niet in het verspreidingsgebied van (strikt) beschermde reptielensoorten [Herder et al., 2009]. Daarmee kan worden uitgesloten dat in het plangebied en de directe omgeving (strikt) beschermde reptielen voorkomen.

3.2.7 Vissen

De tracés doorkuisen geen watergangen is geen open water afwezig. Nabij het plangebied is wel open water aanwezig in de vorm van de sloten en het Spui. Binnen het voornemen blijven watergangen onaangetast. Op locaties waar het plangebied watergangen passeert zijn reeds overgangen aanwezig. Negatieve effecten op vissensoorten zijn daarom uitgesloten en worden daarom verder buiten beschouwing gelaten in deze toetsing.

3.2.8 Dagvlinders

Diverse dagvlinders hebben in de Flora- en faunawet een beschermde status. Op basis van verspreidingsgegevens worden binnen of nabij het plangebied geen (standpopulaties van) beschermde dagvlinders verwacht [Dijkstra et al.,2002; Bos et al.,2006; EIS-Nederland et al., 2007]. Hoewel voor deze soortgroep nooit volledig uit te sluiten is dat een beschermd exemplaar zich in of nabij het plangebied ophoudt, zal er gezien de omvang en het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, geen negatief effect op populaties van beschermde dagvlinders en libellen optreden.

3.2.9 Libellen

Diverse libellen worden door de Flora- en faunawet beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens komt de Rivierrombout mogelijk voor in de omgeving van het plangebied; overige tabel 2- of 3 soorten worden niet verwacht en niet verder behandeld [Bos et al.,2006; Dijkstra et al.,2002; EIS-Nederland et al., 2007].

Exemplaren van de Rivierrombout zijn langs de Oude Maas en langs het Hollands Diep waargenomen [Waarneming.nl, 2012; Libellenet, 2012]. In door de mens beïnvloede rivieren zoals het Spui, bestaat de biotoop van deze soort uit ondiep water met een glooiende, zandige oevers tussen kribben [Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002]. De eieren worden in het water afgezet, en de larven leven in zand en tussen fijn materiaal op de bodem van de rivier. De afstand tussen het water en de plaats waar larven 'uitkruipen' bedraagt meestal niet meer dan één meter, maar kan oplopen tot vijf meter. Meestal gebeurt dit ter hoogte van de vloedlijn [Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002].

Het Spui en de sloten van het plangebied zijn geschikt als biotoop voor volwassen Rivierrombouts. De zandige oevers langs het spui en de sloten langs het tracé zijn geschikt als biotoop voor larven en uitkruipende individuen van de Rivierrombout.

Tracé 1 ligt enkele meters vanaf de oevers van het Spui. Niet kan worden uitgesloten dat bij hoog water de vloedlijn door overstroming het tracé overspoelt. Hierbij kunnen eitjes en / of uitsluitende exemplaren van de Rivierrombout in tracé 1 terecht komen. Tracé 2 ligt langs de dijkvoet. Overstroming van deze delen door water uit het Spui komt nagenoeg niet voor. Het voorkomen van eitjes en / of uitsluitende exemplaren van de Rivierrombout in tracé 2 wordt daarom uitgesloten.

De tracés zijn beide in geringe geschikt als foerageergebied voor de Rivierrombout; doorgaans foerageert deze soort boven water [Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002].

3.2.10 Overige ongewervelden

Als ongewervelde zijn in de Flora- en faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever, Heldenbok, Juchtleerkever), weekdieren (Bataafse stroommossel, Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en faunawet. Het plangebied ligt niet in de (voormalige) verspreidingsregio van deze soorten en / of bevat geen geschikt habitat voor deze soorten. Een uitzondering hierop is de Bataafse Stroommossel. Deze is echter uitgestorven in Nederland; het voorkomen in het plangebied kan worden uitgesloten.

3.3 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek zijn in de onderstaande tabel de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de zwaarder beschermde soorten opgenomen (Flora- en faunawet tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1) waarvoor veelal een vrijstelling geldt zijn niet genoemd. Rode Lijstsoorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermde soorten (tabel 2/3) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied verwacht worden

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)	Tracé
Vogels (algemeen)	Diverse (algemene) broedende vogelsoorten mogelijk	Beide
Vogels (vaste verblijfplaatsen)	Buizerd (categorie 4-vogelsoort) (buiten plangebied)	Beide
• Libellen	Rivierrombout (tabel 3-soort)	
	• Foerageergebied	Beide tracés
	• Uitsluislocaties	Tracé 1

4 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vragen: In welke mate worden door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en zijn hiervoor mitigerende maatregelen en / of ontheffing noodzakelijk?

4.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten namelijk:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

4.2 Overzicht effecten

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Tijdelijke invloeden:

- Geluid bij grondwerken
- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen en voertuigen (optische verstoring)
- Verhoogde aanwezigheid van mensen en voertuigen (akoestische verstoring)

Permanente invloeden:

- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen op fietspad (optische verstoring)
- Verhoogde aanwezigheid geluidsbronnen door mensen op fietspad (akoestische verstoring)
- Verharding plangebied (maximaal 3 meter)

4.3 Toetsing aanwezige soorten

4.3.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en / of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en). De andere soortgroepen worden in dit hoofdstuk dan ook verder buiten beschouwing gelaten.

Zowel de Flora- en faunawet als de Natuurbeschermingswet 1998 gaan uit van het voorzorgsbeginsel en stellen dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

4.3.2 Vogels

Jaarrond beschermde soorten

Op voorhand kan niet uitgesloten worden dat een Buizerd tot broeden komt in een van de populieren bij de boerderijen die binnendijs gelegen zijn. Deze bomen zijn vanaf de tracés zichtbaar. De bomen blijven bij het voornemen in tact. De bomen staan hemelsbreeds op een afstand van ten minste 10 meter vanaf het plangebied. De verhoogde aanwezigheid van mensen op deze afstand overschrijdt niet de mate optische en / of akoestische verstoring die dagelijks rond de boerderijen en de naastgelegen doorgaande weg plaatsvindt. Dit geldt ook voor de verhoogde aanwezigheid van de mensen en materieel tijdens de realisatiefase. Negatieve effecten op de potentiële functie van deze nesten voor de Buizerd als vaste rust- en verblijfplaats worden daarom uitgesloten.

De tracés vormen voor de Buizerd een geschikt jachtgebied. Een klein deel van dat habitat wordt door het voornemen weggenomen door de aanleg van het fietspad en bij het passeren van recreanten. In de directe omgeving blijft dergelijk habitat in voldoende mate aanwezig. Een negatief effect op buizerds die de tracés en haar omgeving als foerageergebied gebruiken wordt daarom uitgesloten.

Algemene broedvogels

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd.

Alle werkzaamheden in het plangebied en daarmee gepaard gaande effecten dienen gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit. Negatieve effecten zijn tijdens de broedperiode van vogels daarom niet uit te sluiten. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot en met half augustus. Dit is een globale periode en ook buiten deze periode kunnen vogels tot broeden komen. Door de werkzaamheden buiten de broedperiode van vogels uit te voeren wordt voorkomen dat broedende vogels verstoord worden tijdens de realisatiefase.

4.3.3 Libellen

Het voorkomen eitjes en /of uitkruipende exemplaren van de Rivierrombout op de oevers van het Spui in tracé 1 kan niet worden uitgesloten. Door het uitvoeren van het voornemen kunnen larven en / of uitkruipende exemplaren van de Rivierrombout fysieke schade en / of sterfte ondervinden. Dit is een overtreding van artikel 9 van de Flora- en faunawet. Larven en / of uitkruipende individuen van de Rivierrombout kunnen in tracé 1 aanwezig zijn in de periode van half juni tot half augustus [Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002]. Door de werkzaamheden in tracé 1 uit te voeren buiten deze periode worden negatieve effecten op de Rivierrombout voorkomen.

De Rivierrombout foerageert op insecten voornamelijk boven grasland en ruigtes zoals aanwezig in tracé 1 en tracé 2. Een klein deel van dat habitat wordt weggenomen door het fietspad. In de directe omgeving blijft dergelijk habitat ruim voor handen. Een negatief effect op het foerageergebied van de Rivierrombout wordt daarom uitgesloten.

4.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in gebruik raken van grond en / of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Tabel 4.1 Flora- en faunawet soorten (tabel 2/3-soorten) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Broedvogels, <i>tijdens broedseizoen</i>	Geen (aantasting van) broedende vogels mits uitvoering buiten broedseizoen	Niet van toepassing
Broedvogels, <i>vaste verblijfplaatsen</i>	Geen (aantasting van) vaste verblijfplaatsen	Niet van toepassing
Libellen	Rivierrombout (tracé 1)	Niet van toepassing, mits werken buiten de periode van half maart tot en met half augustus

Kenmerk R001-1206849VJW-nja-V02-NL

5 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: In welke mate worden de wezenlijke waarden en kenmerken van de provinciale ecologische hoofdstructuur aangetast door de beoogde activiteiten?

5.1 Werkwijze

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of ingrepen in of nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is sprake van planologische bescherming via ruimtelijke procedures in het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. Overheden zijn gehouden aan bescherming van de EHS vanuit de provinciale Verordening Ruimte en / of landelijke Nota Ruimte; voor (particuliere) initiatiefnemers van (ruimtelijke) ingrepen in de EHS is het gemeentelijk bestemmingsplan het bindende ruimtelijk plan. Bij een ruimtelijke ingreep in de EHS is het bepalen van effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam en in sommige gevallen noodzakelijk ook een toetsing aan de EHS-doelen uit te voeren. Bij significante aantasting van de EHS geldt het 'nee-tenzij'-regime. Zie bijlage 2 voor een nadere beschrijving van toetsing aan de EHS.

Gedeputeerde Staten kunnen op basis van het 'nee, tenzij' principe ontheffing verlenen en daarbij zonodig de Ecologische Hoofdstructuur herbegrenzen als voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- a) Er is sprake van een groot openbaar belang
- b) Er zijn geen reële andere mogelijkheden én
- c) De negatieve effecten worden zoveel mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd

Onder 'groot openbaar belang' wordt in ieder geval verstaan de veiligheid, de drinkwatervoorziening, de plaatsing van installaties voor de opwekking van elektriciteit met behulp van wind-, water- of zonne-energie of de plaatsing van installaties voor de opsporing, winning, opslag of het transport van olie en gas.

Bij compensatie moeten in ieder geval de volgende voorwaarden in acht worden genomen:

- a) De compensatie leidt niet tot een nettoverlies van areaal, samenhang en kwaliteit van de wezenlijke kenmerken en waarden
- b) De compensatie vindt plaats:
 - i. aansluitend aan of nabij het aangetaste gebied, met dien verstande dat een duurzame situatie ontstaat

- ii. door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie op afstand van het gebied als fysieke compensatie, aansluitend aan of nabij het gebied niet mogelijk is, of
- iii. op financiële wijze als zowel fysieke compensatie als compensatie door kwalitatief gelijkwaardige waarden op korte termijn redelijkerwijs onmogelijk is

De toelichting van het bestemmingsplan dat de ontwikkeling mogelijk maakt waarvoor ontheffing nodig is, bevat een verantwoording over de aard van de effectbeperkende of compenserende maatregelen, de begrenzing van het compensatiegebied, en de wijze waarop die compensatie duurzaam is verzekerd.

De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS en / of areaalverlies. Deze toetsing geeft een ecologisch-inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS.

5.2 EHS Provincie Zuid-Holland

Om een ecologisch-inhoudelijke indruk te krijgen van het optreden van eventuele effecten op de EHS, moet gekeken worden naar de wezenlijke kenmerken en waarden. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert een provinciale Verordening Ruimte de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om het areaal van een gebied en de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, duisternis en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

De tracés liggen ten oosten van Hekelingen in en nabij de EHS (zie figuren 5.1 en 5.2). Dit deel van de EHS heeft als benaming Schuddebeursdijk / Aaldijk en behoort tot het EHS-gebied Deltawig / Voornse Zoom en maakt onderdeel uit van de zogenaamde Deltanatuur. Het EHS-gebied heeft de omschrijving 'bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur'. Binnen het natuurbeheerplan zijn twee beheer- en ambitietypen voor dit gebied opgenomen [Natuurbeheerplan, 2012]:

- Oevers en delen van open grasland (nabij Hekelingen): N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- Open grasland (rest plangebied): N01.03 Rivier- en moeraslandschap

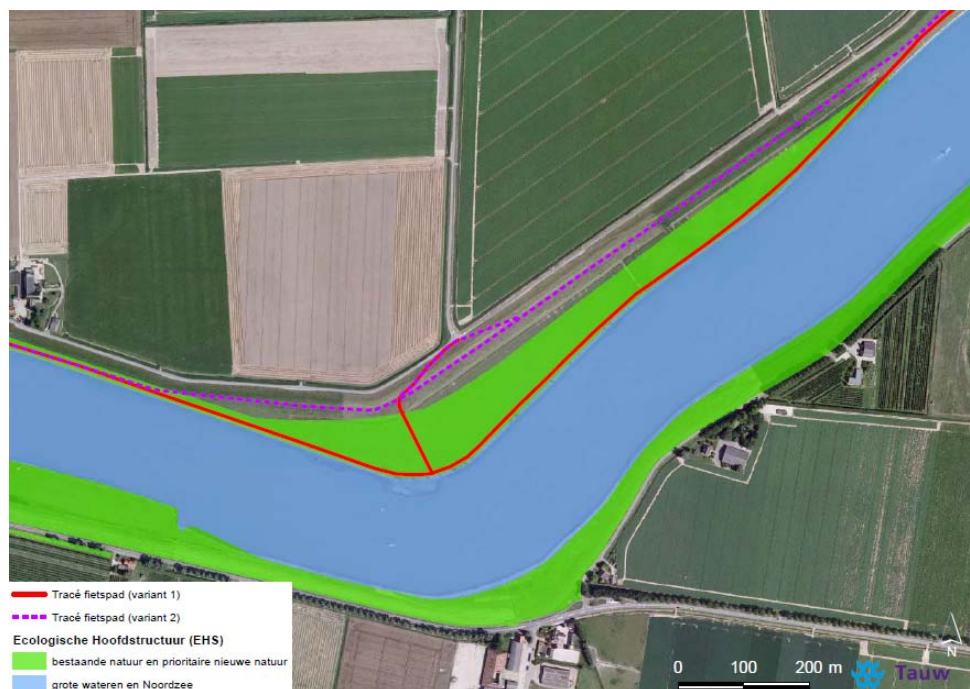
De wezenlijke kenmerken en waarden van het Kruidenrijk- en faunarijk grasland bestaan uit een vegetatie die kan behoren tot allerlei verbonden van graslandvegetaties; ondermeer kamgrasvegetaties of de meer algemene witbolgraslanden. Diverse soorten ruigte en struweel kunnen in dit grasland voorkomen. Kruiden- en faunarijk grasland wordt bij een goede kwaliteit gekenmerkt door variatie in structuur (ruigte en plaatselijk struweel, hogere en lage vegetatie) en een kruidenrijke graslandbegroeiing die rijk is aan kleine fauna [Natuurbeheerplan, 2012].

Het open grasland nabij de tracés is structuurarm. Struweel, ruigtes en hogere vegetatie ontbreken. De dominantie van Engels raaigras kan door verschraling wel overgaan op een witbolgrasland [Natuurbeheerplan, 2012]. Op termijn kan het grasland zich daarom verder kwalitatief ontwikkelen, waardoor aan de ambitie voldaan kan worden. De graslanden zijn qua habitat wel geschikt voor kleine fauna zoals Veldmuis [Overman & Van den Bosch, 2010].

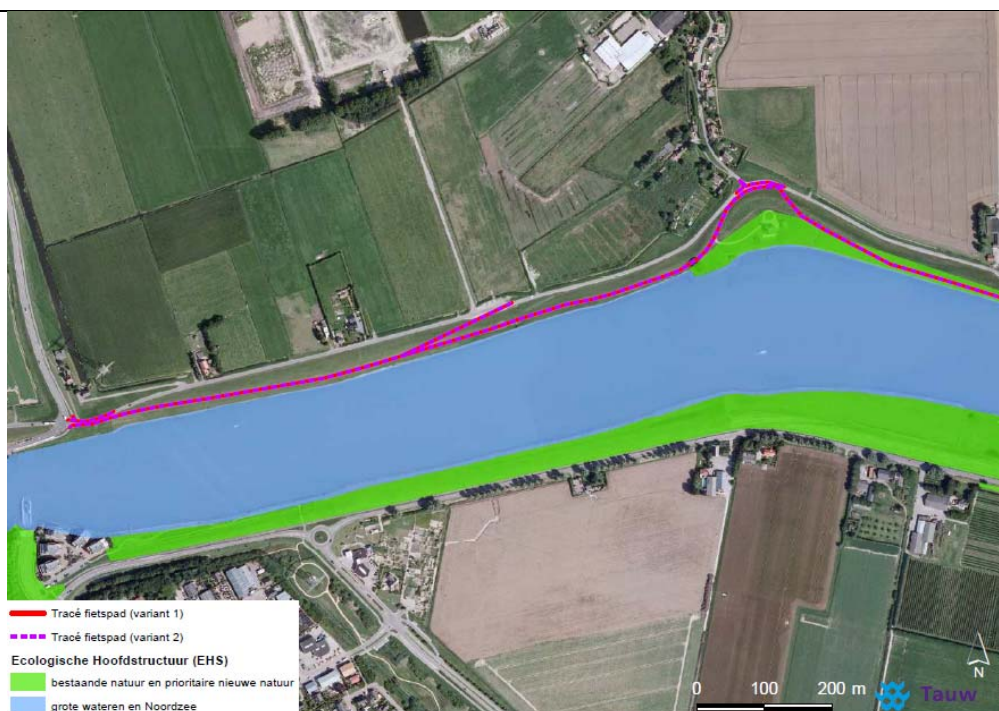
Rivier- en moeraslandschap omvat de gebieden langs rivieren waar de waterdynamiek van de rivieren en successie in combinatie met integrale begrazing door grote grazers het landschap bepalen [Natuurbeheerplan, 2012]. Ook veen- en kleigebieden waar waterstandfluctuaties, hoogteverschillen, successie en integrale begrazing het landschap bepalen behoren tot dit beheertype. Langs de rivieren gaat het ook om kleine in het overstromingsbereik van de rivier liggende gebieden die tezamen langs een rivier een landschappelijke eenheid vormen. De overstromingsdynamiek is langs de rivieren een belangrijke factor [Natuurbeheerplan, 2011]. Het grasland in het plangebied behoort tot het type overstromingsgrasland. Gezien de aanwezigheid van drijfvuil tegen de dijkvoet aan, kan aangenomen worden dat door wisselende waterstanden het plangebied met regelmaat overstroomt raakt. Hoogteverschillen zijn in mindere mate aanwezig. De open graslanden worden (deels) intensief begraasd door schapen.

Tabel 5.1 Overzicht van de relevante EHS-gebieden in de omgeving van het plangebied

EHS-naam	EHS-gebied	Wezenlijke waarden en kenmerken
Schuddebeursdijk/Aaldijk	Deltawig/Voornse Zoom	Kruiden- en faunarijk grasland Rivier- en moeraslandschap

Figuur 5.1 Ligging oostelijke en centrale deel van de traces (globaal begrensd) in de EHS

Figuur 5.2 Ligging westelijke deel van de traces (globaal begrensd) in de EHS

De tracés zijn gelegen nabij de Spui (zie figuren 5.1 en 5.2). Ook het Spui en haar zuidelijke oeverdelen behoren ook tot de EHS. Gezien de lokale aard van de werkzaamheden, de onderlinge afstand en het huidige gebruik van het plangebied worden negatieve effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden op voorhand uitgesloten.

5.3 Toetsing effecten

5.3.1 Te toetsen criteria

De toetsing van eventuele effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van nabijgelegen EHS-gebieden, wordt uitgevoerd aan de hand van de volgende criteria:

- Verlies van oppervlakte van EHS gebied (Deltawig / Voornse Zoom)
- Aantasting functionaliteit EHS door verstoring: permanent en tijdelijk

5.3.2 Verlies van oppervlakte van EHS-gebied Deltawig/Voornse Zoom

Tracé 1

Het centrale en oostelijke deel van tracé 1 ligt in de EHS. Het gaat om het tracédeel tussen de aansluiting op Hekelingen tot het tracé ter hoogte van de Lange groeneweg. De realisatie van tracé 1 is een directe aantasting van de oppervlakte van EHS van circa 0.5 ha (5400 m²). Het EHS-gebied Deltawig / Voornse Zoom heeft een totale oppervlakte van circa 12 ha.

De realisatie van het fietspad ter hoogte van tracé 1 betekent een afname van het oppervlak van natuur in dit EHS-gebied met circa 4.2%.

Tracé 2

Enkel het centrale deel van tracé 2 ligt in de EHS. Het gaat om het tracédeel tussen de aansluiting op Hekelingen tot het tracé ter hoogte van de Drogerdijk (circa 500 meter). De realisatie van tracé 2 betekent een directe aantasting van de oppervlakte van EHS van circa 0.2 ha (1750 m²). Het EHS-gebied Deltawig / Voornes Zoom heeft een totale oppervlakte van circa 12 ha. De realisatie van het fietspad ter hoogte van tracé 2 betekent een afname van het oppervlak van natuur in dit EHS-gebied met circa 1.5%.

5.3.3 Aantasting functionaliteit EHS door externe verstoring: permanent en tijdelijk

De realisatie en het gebruik van het fietspad heeft nagenoeg geen versturende externe effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het EHS-gebied. Betreding vindt op dit moment al plaats, en wordt in de toekomst nagenoeg beperkt tot de randen van de fietspaden. De fietspaden zijn ook toegankelijk voor voetgangers, dus betreding van de omgeving zal klein zijn.

5.4 Conclusies toetsing EHS

De realisatie van de tracés in de EHS betekent een directe aantasting van het oppervlakte van de EHS. De realisatie van tracé 1 betekent een grotere aantasting dan de realisatie van tracé 2 (respectievelijke oppervlakte verlies van 4.2% en 1.5%). Van externe verstoring door de realisatie en het gebruik van het fietspad is geen sprake. Door de aanleg van het fietspad wordt de oppervlakte van de EHS verkleind; dit is een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Hiervoor geldt het 'nee-tenzij' regime.

Vanwege deze aantasting van de EHS is het noodzakelijk in overleg te treden met het Bevoegd Gezag over de beoogde ingreep, de mogelijke effecten en de mogelijkheden voor en / of noodzaak van mitigerende en compenserende maatregelen. Indien aangetoond kan worden dat er sprake is van een groot openbaar belang (in samenhang met de mate van aantasting) en er geen reële alternatieven zijn, dient het oppervlakteverlies gecompenseerd te worden.

6 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Waterschap Hollandse Delta heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de realisatie van twee tracés voor het fietspad F252 tussen Spijkenisse en Oud-Beijerland aan de buitenzijde van de dijk langs het Spui. De onderlinge afstand tussen de twee tracés bedraagt maximaal circa 100 meter. Gedeeltelijk overlappen de tracés elkaar. De omvang en aspecten van de beoogde ingrepen zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

In deze notitie wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

Nabij het tracés liggen de Natura 2000-gebieden “Oude Maas” en “Haringvliet”. Gezien de onderlinge afstand en de lokale aard van de ingreep worden negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet verwacht. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswetgeving 1998 is daarom niet nodig.

De tracés zijn deels gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Een toetsing aan de EHS is daarom noodzakelijk. Voor alle Ruimtelijke ontwikkelingen zoals de realisatie van het fietspad is een toetsing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Samengevat zijn voor de beoogde ontwikkeling van toepassing:

- Flora- en faunawet
- Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

6.1 Flora- en faunawet

- De tracés en hun omgeving biedt geschikt habitat voor algemene broedvogels. Elk nest is zolang het als broednest gebruikt wordt beschermd, ongeacht de vogelsoort. Alle werkzaamheden in het plangebied en daarmee gepaard gaande effecten dienen gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit

Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen (globaal van half maart tot en met half augustus) te uit te voeren zijn negatieve effecten op algemene broedvogels te voorkomen. Dit is een globale periode, omdat het niet uitgesloten is dat vogels ook buiten deze periode broeden.

- Het voorkomen van larven en 'uitkruipende' exemplaren van de Rivierrombout zijn in tracé 1 niet uit te sluiten. Het uitvoeren van het voornemen kan tot fysieke schade en / of sterfte van deze de Rivierrombout in deze levensstadia voorkomen

Door de werkzaamheden buiten de periode van uitkruipen uit te voeren (globaal van half juni tot en half augustus) zijn negatieve effecten op de Rivierrombout te voorkomen.

- In het plangebied verschillende vleermuissoorten voor (allen tabel 3-soorten). Deze soorten hebben alleen foerageergebied binnen het plangebied en maken enkel vliegbewegingen in en boven het plangebied. Negatieve effecten op deze soorten door het voornemen zijn uitgesloten
- Het voorkomen en het optreden van negatieve effecten op (strikt) beschermde flora, grondgebonden zoogdieren, vissen, amfibieën en reptielen binnen het plangebied wordt uitgesloten
- Gedurende de werkzaamheden is voor alle in het plangebied aanwezige dier- en plantensoorten de zorgplicht van kracht. Dit houdt in dat alle noodzakelijke handelingen redelijkerwijs worden verricht of nagelaten om te voorkomen dat nadelige gevolgen voor flora en fauna veroorzaakt worden

6.2 Ecologische Hoofdstructuur

De realisatie van de tracés in de EHS betekent een directe aantasting van het oppervlakte van de EHS. De realisatie van tracé 1 betekent een grotere aantasting dan de realisatie van tracé 2 (respectievelijke oppervlakte verlies van 4.2% en 1.5%). Van externe verstoring door de realisatie en het gebruik van het fietspad is geen sprake. Door de aanleg van het fietspad wordt de oppervlakte van de EHS verkleind; dit is een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Hiervoor geldt het 'nee-tenzij' regime.

Vanwege deze aantasting van de EHS is het noodzakelijk in overleg te treden met het Bevoegd Gezag over de beoogde ingreep, de mogelijke effecten en de mogelijkheden voor en / of noodzaak van mitigerende en compenserende maatregelen. Indien aangetoond kan worden dat er sprake is van een groot openbaar belang (in samenhang met de mate van aantasting) en er geen reële alternatieven zijn, dient het oppervlakteverlies gecompenseerd te worden.

6.3 Planning en geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderzoek en de uitvoering, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

7 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009]
De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2009, ISBN 978-9050-113007.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]
Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[FLORON, 2011]
Nieuwe atlas van de Nederlandse Flora, Stichting FLORON, Nijmegen, 2011

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]
Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

[Ministerie van EL&I, Dienst Regelingen, 2009]
Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

[Ministerie van EL&I, VROM en de provincies, 2007]

Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

[Overman, W.G. & R.H. Witte van den Bosch, 2010]

Onderzoek naar aanwezigheid noordse woelmuis en waterspitsmuizen aan het Spui, te Voorne-Putten. Rapport 2009.115. Zoogdiervereniging, Arnhem.

[Tauw, 2010]

Soortgericht onderzoek dijkversterking Spui-West, referentie nummer R009-4640375ARY-mya-V02

[Tauw, 2011]

Actualisatie natuurtoets Fietspad Spui-West, referentie nummer R007-4640375SIM-mya-V03

[Weeda, E.J., Westra, R., Westra, CH., Westra, T., 2003]

Nederlandse ecologische FLORA. Wilde planten en hun relaties 1 tot en met 5. KNNV Uitgeverij/IVN. ISBN no. 90-5011-179-3.

Websites

[Natuurbeheerplan, 2012]

Natuurbeheerplan zoals beschikbaar gesteld op de website van de Provincie Zuid-Holland:

http://www.zuid-holland.nl/c_kaarten.htm

Bijlage

1

Overzichtskaart

Bijlage

2

Toelichting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I, voorheen LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën namelijk:

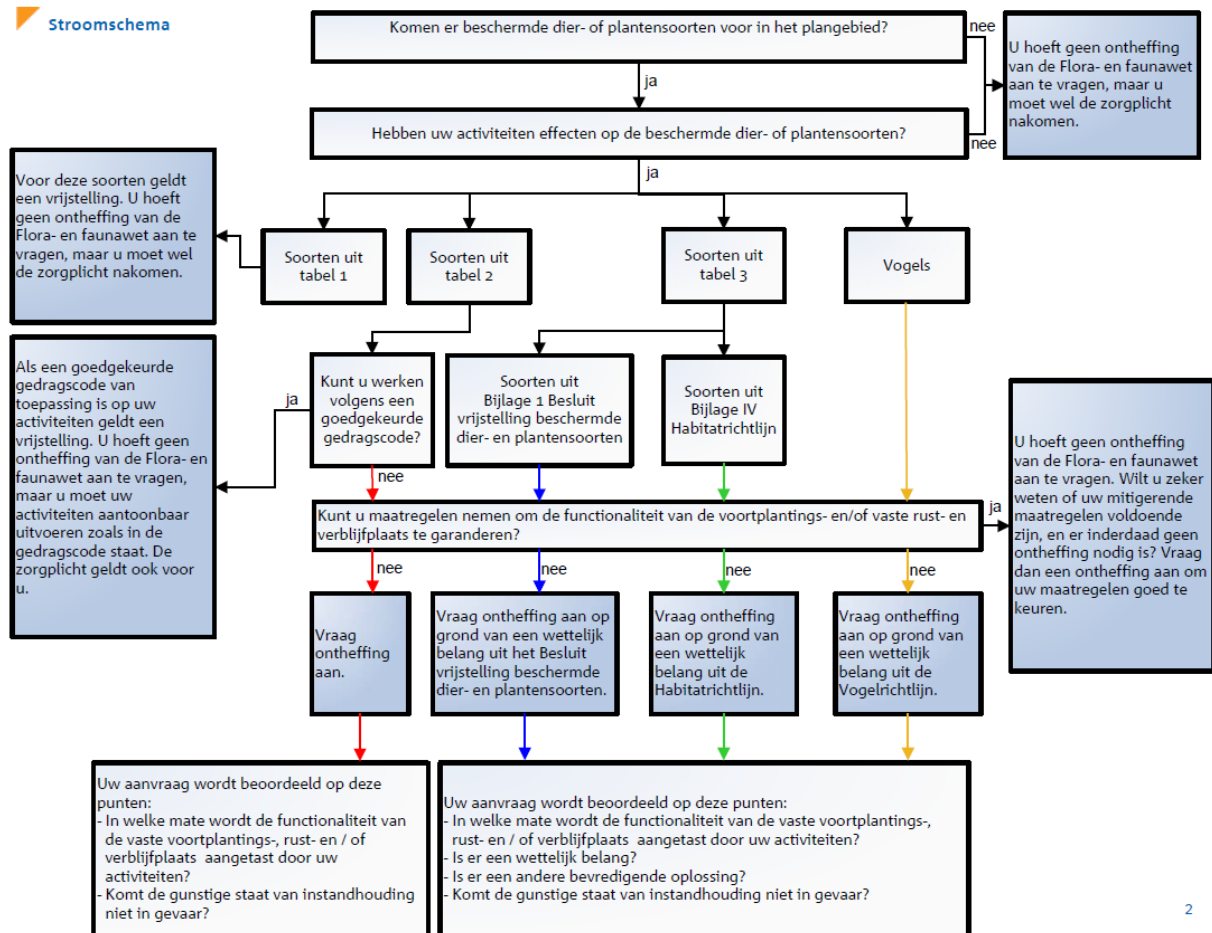
- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarse soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Daarnaast zijn van een aantal soorten de vaste rust- en verblijfplaatsen én de functionele omgeving jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing van het Ministerie van EL&I. Een mitigatieplan of ontheffing dient in het bezit te zijn voorafgaand aan de start van de uitvoeringsfase.

- Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd
- Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, beschadigen of verwijderen van beschermde planten
- Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren
- Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren
- Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijf- en voortplantingsplaatsen
- Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren
- Artikel 13: Verbod: bezit van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2- en 3-soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van EL&I goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2- of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag). Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

Stroomschema Flora- en faunawet [LNV, 2009]

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd.

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)

Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mag worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om 'Beheer en onderhoud', 'Bestendig gebruik' en 'Ruimtelijke ontwikkeling'. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)

Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het Ministerie van EL&I in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt.

Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt gedaan aan de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het Ministerie van EL&I geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)

Voor de tabel 3-soorten kan door het Ministerie van EL&I eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort¹

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

- a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
- b) *Bescherming van flora en fauna*
- c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
- d) *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
- e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
- f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*
- g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
- h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
- i) *Bestendig gebruik*
- j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

Voor tabel 3-soorten uit de bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
- b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan onder andere gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*
- c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
- d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is van alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en faunawet van kracht.

¹ De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrichtlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen.

De Flora- en faunawet geeft aan dat alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alleen tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden’ dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenavalk)

Het bevoegd gezag hanteert voor categorie 1 tot en met 4 de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw*. De vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van deze soorten zijn daardoor jaarrond beschermd. De rust- en verblijfplaatsen van de soorten van categorie 5 kunnen echter óók jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Voor categorie 5 hanteert het bevoegd gezag de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenavalk, Zearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht*.

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt geen ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn.

Deze criteria zijn:

- a) - *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
 - *Veiligheid van het luchtverkeer*
 - *Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren*
 - *Bescherming van flora en fauna*
- b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken".

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Over de Rode Lijst

De Rode Lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode Lijst zijn geplaatst, zijn alleen beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt gebracht. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijstsoorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist.

Bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur

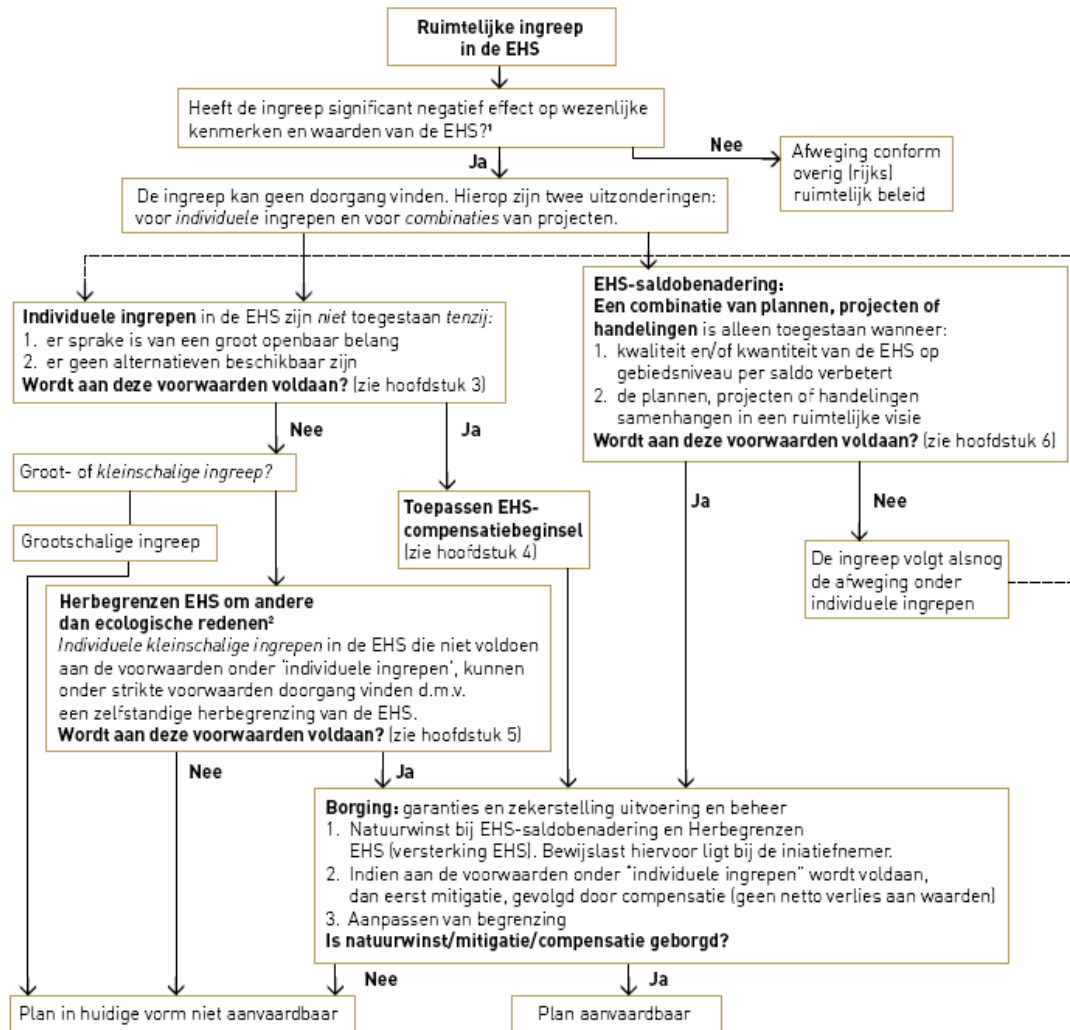
De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd in de Nota Ruimte (structuurvisie op rijksniveau) en Verordening Ruimte (provinciaal niveau) inclusief omgevingsplannen. De begrenzings- en indelingen bij de begrenzings- en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in provinciale omgevingsplannen en –verordeningen. Deze zijn bindend voor het vaststellende bestuursorgaan: gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is altijd gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Verordening Ruimte de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

Bij toetsing van de ingreep aan de EHS zijn de 'Spelregels EHS', een gezamenlijke uitwerking van Rijk en provincies, van toepassing. Hierin wordt onder meer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden, er geen reële locatiealternatieven zijn én er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wel mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) toch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren en in overleg te treden met het bevoegd gezag, de gemeente.

In onderstaand stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [Ministerie van LNV, Spelregels EHS, 2007].

Stroomschema EHS [LNV, Spelregels EHS, 2007]

- ¹ Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura 2000-gebied gelden aanvullende regels.
- ² Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt.